

Advies 29: mogelijke uitbreiding gebruik Coronapas

Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding Covid-19

19 november 2021

Inleiding Begeleidingscommissie

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft een Begeleidingscommissie ingesteld die de Minister zal adviseren over digitale ondersteuning bij de bestrijding van Covid-19. De begeleidingscommissie brengt naast gevraagde adviezen ook ongevraagde adviezen uit.

Onderstaand advies is geschreven in de context van een mogelijke uitbreiding van de CoronaCheck app/Coronapas/QR-code (hierna: coronapas) in een 2G systeem. Nu het voornemen bestaat om het gebruik van de coronapas te intensiveren en mogelijk in te zetten als 'toegangsbewijs' voor uiteenlopende locaties wil de commissie graag wijzen op het volgende;

(1) Een groen vinkje voor een QR code in de coronapas betekent *niet* dat de persoon die binnengelaten wordt geen covid heeft: deze persoon kan desondanks besmettelijk zijn.

Volledige gevaccineerde mensen kunnen nog steeds covid krijgen en anderen besmetten. Als de coronapas als toegangsmiddel zou worden ingezet om werkplekken te heropenen dan zouden besmette personen gedurende de werkdag andere personen kunnen besmetten.

Daarbij komt dat het 'groene vinkje' van de coronapas is gebaseerd op volledige vaccinatie (of doorstane ziekte). Echter: de werking van vaccins lijkt in tijd af te nemen terwijl de Delta-variant besmettelijker is dan vorige varianten. Het groene vinkje van de coronapas is (op dit moment) statisch. Ook al is iemand 'lang' geleden gevaccineerd; het groene vinkje blijft staan. Het is bekend dat relatief veel mensen met coronapas toch op pad gaan als ze klachten hebben.

Dat is problematisch in het licht van het Kabinetvoorstel om de coronapas veel breder als toegangscriterium in te zetten. Met oog op bovenstaande is de commissie van mening dat de coronapas als *uniek toegangsmiddel voor werk en belangrijke locaties* niet het beste instrument is om de pandemie te bestrijden. De coronapas is daarentegen een uitstekend middel *te midden* van het brede spectrum van methoden om de pandemie te bestrijden, van de basismaatregelen tot vaccineren, testen en BCO - inclusief geautomatiseerd BCO in de vorm van CoronaMelder. De coronapas is een digitaal *hulpmiddel* (en is inmiddels aan een update toe) en kan niet 'solo/stand-alone' breed worden uitgerold.

Dit zou namelijk onder meer resulteren in (verder) vertrouwensverlies van een deel van de Nederlandse bevolking in digitale middelen.

(2) Belang van publieksvertrouwen in digitale middelen van de overheid

De commissie is er van overtuigd dat de overheid vanaf nu veel vaker gebruik zal maken van digitale hulpmiddelen in de bestrijding van ziektes. De CoronaMelder en de coronapas zijn buitengewoon privacy vriendelijke middelen. Toch worden de middelen door een deel van de bevolking gewantrouwd. Wetende dat er in de toekomst zich ongetwijfeld wederom onbekende situaties zullen voordoen waarbij digitale middelen nodig zijn is het zaak om heel *prudent* om te gaan met de huidige digitale middelen.

En waar mogelijk:

- niet-digitale/analoge middelen te prefereren boven tech;
- digitale drang te voorkomen.

(3) Tot slot: advies om de coronapas minder statisch te maken

Zoals gezegd is de coronapas één van de vele instrumenten om de pandemie te bestrijden, net als vaccineren, testen en BCO. Testen en BCO worden regelmatig opgeschaald of afgeschaald, en de commissie adviseert om ook de coronapas *dynamischer* te maken.

Zoals gememoreerd beschermen vaccins niet volledig tegen besmetting. Daarom is het belangrijk dat de data over vaccin effectiviteit tegen besmetting verzameld en gemonitord wordt met voldoende mate van detail en frequentie (per leeftijdscohort en per week). Als deze bescherming significant daalt onder het percentage waarmee een sneltest een daadwerkelijk positief persoon identificeert (een grove schatting daarvoor is 66%), dan wordt het effectiever om de Coronapas alleen op basis van een negatieve test uit te geven. Een dergelijk besluit zou ook genomen kunnen worden in periodes waarin heel veel (gevaccineerde) mensen besmet zijn.

Omdat deze pandemie langer gaat duren dan we allemaal willen, en de omstandigheden steeds wijzigen, suggereert de commissie te onderzoeken hoe de coronapas minder statisch gemaakt kan worden, zonder verlies aan privacy en toegankelijkheid (een werkbare analoge versie).

Concluderend adviseert de commissie om de coronapas te blijven gebruiken voor uitgaansgelegenheden maar roept op tot terughoudendheid voor een grootschalige uitrol. Omdat dit het huidige *en toekomstig* vertrouwen in digitale overheids-hulpmiddelen ter bestrijding van ziektes (of andere calamiteiten?) blijvend zou kunnen schaden. En nodigt uit om de mogelijkheden van een optimalisering van de functies van de coronapas te onderzoeken.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
3295995-1021734-DICIO

Bijlage(n)
2

Uw kenmerk
2021Z20615

Datum 21 december 2021

Betreft Reactie op motie-Den Haan c.s. over geen groen vinkje in de
CoronaCheck-app bij een besmetting (25295, nr. 1540)

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik uw Kamer mijn reactie aan op de motie van het lid Den Haan¹ – ingediend en aangenomen tijdens het debat over de ontwikkelingen rondom het coronavirus op 16 november jl. – waarin de regering wordt verzocht de techniek van de CoronaCheck-app aan te passen, zodat mensen die gevaccineerd zijn en daarna corona krijgen geen QR-code krijgen in de periode dat zij in isolatie moeten. In reactie op deze motie heb ik onderzocht wat de mogelijkheden zijn om deze motie tot uitvoering te brengen. In deze brief bericht ik u hierover en geef ik mijn overwegingen daarbij.

Balans tussen fraudebestrijding en privacy

In de CoronaCheck-app kunnen twee soorten bewijzen worden aangemaakt en getoond: een QR-code voor binnenlands gebruik (coronatoegangsbewijs ofwel ctb) en internationale QR-codes (EU Digitaal Corona Certificaat of DCC) ten behoeve van reizen en nationale toegang in andere EU-landen. Voor de ontwikkeling van het ctb (zowel digitaal in de CoronaCheck-app als ook geprint op papier) is de belangrijkste afweging die ik heb gemaakt, die tussen het verkleinen van de kans op misbruik enerzijds, en de verwerking van kwetsbare persoonsgegevens anderzijds. Voorkomen moet immers worden dat gevoelige persoonsgegevens, zoals medische gegevens en gegevens die herleidbaar zijn tot individuen, worden overgedragen aan de controleur van het bewijs, terwijl de betrokkene geen controle heeft over waar die gegevens daarna verder voor worden gebruikt. Tegelijkertijd is er de wens om misbruik te voorkomen om zo het risico op de verspreiding van het virus zo laag mogelijk te houden.

¹ TK 2021-2022, 25 295, nr. 1540

In mijn stand van zakenbrief van 26 februari jl. informeerde ik u over de te vinden balans tussen fraudebestrijding en privacy bij de ontwikkeling van testbewijzen². Ik schreef u dat ik eraan hecht om het belang van privacy en informatieveiligheid in dit geval zwaarder te laten wegen dan het volledig uitsluiten van alle mogelijke misbruik. Dit omdat het gaat om uiterst gevoelige gegevens die zouden worden getoond aan private controleurs bij toegang tot allerlei voorzieningen of activiteiten. Uiteraard zijn bij de ontwikkeling wel technische maatregelen genomen om de meest voor de hand liggende vormen van misbruik te voorkomen³, maar niet alles zou in techniek geregeld moeten worden. De commissie voor Digitale Zaken van uw Kamer heeft op woensdag 9 juni jl. vastgesteld wat haar taken, werkzaamheden en onderwerpen zijn. Daarbij schrijft de commissie⁴: *"Digitalisering verandert onze samenleving radicaal. Nieuwe technologieën als kunstmatige intelligentie, algoritmen, Big Data, robotica, quantumcomputers, Internet of Things en de cloud hebben grote gevolgen, zeker in samenhang met elkaar. Deze ontwikkelingen gaan snel en hebben invloed op onder meer de werkgelegenheid, onze veiligheid, de democratie, onze privacy, de verhouding tussen burgers onderling, en tussen burgers en de overheid."*

In dat licht heb ik bij de ontwikkeling van CoronaCheck niet alleen de mogelijkheden van de technologie beschouwd, maar ook de consequenties van de inzet daarvan. Daarbij heb ik de door de commissie genoemde aspecten meegenomen en er voor gewaakt niet vanuit een tunnelvisie op fraude te werken. Niet alles wat technologisch kan, is immers maatschappelijk en politiek wenselijk. Techniek heeft een plaats bij de ontwikkeling van ctb's, maar de verantwoordelijkheid van de beslissing hoe met de techniek om te gaan ligt ook bij de persoon zelf. De digitale of papieren QR-code bewijst dat iemand is gevaccineerd, hersteld of negatief is getest. Hiermee is het proces voor toegang ingeregeld. De verantwoordelijkheid om goed met dit proces om te gaan ligt ook bij de persoon zelf. We hebben immers ook basisregels met elkaar afgesproken en bij een positieve testuitslag ga je thuis in isolatie om anderen te beschermen. We hebben met elkaar afgesproken ook een beroep te doen op ieders eigen verantwoordelijkheid hierin.

Vanuit dit perspectief is de CoronaCheck-app ontwikkeld volgens de principes van privacy- en security by design, waarbij verschillende maatregelen zijn getroffen om de privacy van burgers te borgen. Heel kort gezegd heeft dit ertoe geleid dat in het ctb (anders dan in het DCC) slechts summiere persoonsgegevens worden opgenomen en dat medische gegevens daar helemaal niet in voorkomen. Zo wordt niet vermeld op basis waarvan het ctb is afgegeven (dat wil zeggen een vaccinatie, een test of een doorgemaakte corona infectie). Hierdoor kan niet worden vastgesteld of de QR-code is verstrekt naar aanleiding van een negatieve test of vaccinatie en is het voor kwaadwillenden niet mogelijk om mensen via de QR-code te volgen. Deze inrichting van het systeem brengt mee dat mensen zelf

² TK 2021-2022, 25 295, nr. 995

³ DPIA EU Digitaal Corona Certificaat & nationaal Coronatoegangsbewijs, 21 juni 2021: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2021/04/30/gegevensbeschermingseffect-coronacheck-app>

⁴ https://www.tweedekamer.nl/kamerleden_en_commissies/commissies/diza

de gegevens ophalen (vanuit de bronbestanden van vaccinatiezetter of testaanbieders) die nodig zijn om een ctb te kunnen verkrijgen. De gegevens worden dus niet automatisch naar de app verzonden of door de app zonder medeweten van de gebruiker opgehaald. Dit betekent ook dat een testresultaat of een tweede of derde prik niet automatisch in de app verschijnen, maar dat dit pas gebeurt nadat iemand zelf het initiatief heeft genomen om via het daarvoor ingerichte systeem in te loggen met zijn DigiD om de nieuwe gegevens aan de app toe te voegen. Binnen het huidige systeem kan een positieve testuitslag daarom niet zonder tussenkomst van de gebruiker worden toegevoegd aan een eerder verkregen QR-code.

De CoronaCheck-app en de CoronaCheck Scanner-app zijn verder offline te gebruiken en er vindt geen centrale opslag van bewijzen plaats. Alle genoemde ontwerpkeuzes hebben de consequentie dat een QR-code nu niet automatisch op afstand kan worden ingetrokken als na een test blijkt dat iemand besmet is geraakt met het coronavirus.

Technische aanpassingen en risico's bij kunnen intrekken van QR-codes

Om te beoordelen of het mogelijk is om QR-codes te blokkeren na besmetting moet allereerst onderscheid gemaakt worden tussen bewijzen in de app en papieren bewijzen.

Om QR-codes op afstand te kunnen blokkeren, zou het hiervoor beschreven systeem moeten worden aangepast. Ctb's zouden daartoe wel gekoppeld moeten kunnen worden aan individuele personen. Dit zou nodig zijn om de relatie te kunnen leggen tussen een positief getest persoon en een specifiek bewijs teneinde dit bewijs tijdelijk te kunnen blokkeren. Daarmee zou niet langer voorkomen kunnen worden dat kwaadwillenden inzicht zouden kunnen krijgen in wie positief getest is en wie niet en dat zij mensen zouden kunnen gaan volgen. Een dergelijke aanpassing van het systeem zou daarmee dus een aanzienlijke inbreuk maken op de waarborgen die er nu zijn om de privacy van de gebruiker van het ctb te beschermen.

Een andere optie zou nog kunnen zijn dat mensen verplicht worden om met enige regelmaat met hun DigiD in te loggen bij de GGD om te checken dat ze niet recent positief zijn getest en dat alleen als mensen dat doen hun QR-code geldig blijft. Ook deze optie heeft echter grote gevolgen. Het zou leiden tot een grote toename van inlogpogingen en daarmee tot overbelasting van systemen.

Voor zowel de optie van de automatische blokkering van het ctb als de optie van een verplichting om regelmatig in te loggen bij de GGD geldt, dat deze niet toe te passen is op de papieren ctb's. Het zonder meer intrekken van *papieren* bewijzen op afstand kan niet; ze kunnen immers niet door een ambtenaar worden weggenomen. Dat betekent dat als het gaat om bewijzen op papier alleen bij controle aan de deur kan worden vastgesteld of het eerder afgegeven papieren bewijs op dat moment geldig is. Om die controle te kunnen doen is een publiek beschikbare lijst van positief geteste mensen nodig die toegankelijk is voor de CoronaScanner-app (die daarvoor frequent online zou moeten zijn om de lijst op te halen) en die kan worden gekoppeld aan papieren bewijzen. Papieren ctb's zijn

in hun huidige vorm echter niet aan een specifieke persoon te koppelen. Er zouden dus opnieuw papieren ctb's moeten worden afgegeven. Mensen kunnen met behulp van DigiD via coronacheck.nl zelf een papieren ctb zelf afdrukken, maar niet iedereen is daartoe in staat. Van de huidige papieren ctb's zijn er bijvoorbeeld meer dan 650.000 per post verstuurd aan mensen. Daarnaast worden ook ctb's uitgeven door een behandelaar – zoals huisartsen en in ziekenhuizen. Vooral voor deze categorie papieren ctb's geldt dat de invoering van een nieuwe versie van het ctb zou leiden tot een grote last in de uitvoering voor de behandelaars die het eerdere ctb hebben afgegeven. Het opstellen van de eerder genoemde lijst met ongeldige ctb's heeft daarnaast als risico dat door iedereen met een aangepaste scanner-app kan worden vastgesteld dat mensen positief getest zijn of zijn geweest, wat opnieuw leidt tot een inbreuk op de privacy van de gebruikers van het ctb. Tot slot bestaat het risico dat een dergelijke lijst wordt gelekt. De Belgische Gegevensbeschermingsautoriteit doet nu bijvoorbeeld onderzoek naar een mogelijk datalek bij een bepaalde versleutelde lijst met ruim 39.000 codes die gebruikt wordt om QR-codes te blokkeren bij scannen op basis van positieve uitslagen.

Adviezen Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding Covid-19

Naar aanleiding van motie den Haan heb ik de Begeleidingscommissie DOBC gevraagd of en hoe de CoronaCheck-app kan worden aangepast zonder afbreuk te doen aan de hoge eisen van gegevensbescherming en privacy die aan de app zijn gesteld bij de ontwikkeling. De Commissie onderschrijft in haar dertigste advies – bijgevoegd bij deze brief – ook dat het met het uitvoeren van de motie noodzakelijk zou worden om zogeheten 'blokkeerlijsten' bij te houden van QR-codes die geblokkeerd zijn, omdat mensen positief getest zijn. Daarnaast is het een vereiste dat de digitale QR-code te koppelen is aan individuele personen die daarmee potentieel via het ctb te volgen zouden zijn, dit om de gescande QR codes te kunnen vergelijken met deze zogeheten 'blokkeerlijst'. Hierdoor zal de CoronaCheck Scanner app ook 'online' moeten gaan werken, waar deze momenteel geheel 'offline' te gebruiken is. De Commissie benoemt verder het negatieve effect op de toegankelijkheid door de noodzaak om alle bestaande papieren ctb's in te trekken en opnieuw te moeten uitgeven. Technisch gezien is het intrekken van de QR-code mogelijk, maar hierbij dient rekening gehouden te worden met privacy, de implicaties voor de toegankelijkheid en geldigheid van het papieren coronatoegangsbewijs en de bruikbaarheid van de Scanner.

De Commissie raadt dit alles overwegende het niet verschijnen van een groen vinkje, zoals voorgesteld in motie den Haan, af. Wel adviseert de Commissie een dynamisch ctb in overweging te nemen die bij afnemende vaccineffectiviteit niet meer geldig is, totdat een persoon een boostervaccinatie heeft gehaald of zich voor toegang heeft getest. Dit sluit aan bij het negentwintigste advies van de Begeleidingscommissie DOBC dat ik op 19 november ontving. De commissie wijst daarbij op het feit dat een 'groen vinkje' in de CoronaCheck-app op dit moment statisch. Zij draagt aan te onderzoeken hoe het coronatoegangsbewijs dynamischer kan worden gemaakt, zonder verlies aan privacy en toegankelijkheid, waarbij in lijn met de epidemiologische situatie kan worden besloten op basis

waarvan een coronatoegangsbewijs wordt uitgegeven en geldig is. Technisch is het verlies van geldigheid van een vaccinatie na een bepaald aantal maanden in de CoronaCheck-app in te richten door de geldigheid van het vaccinatiebewijs aan te passen; voor al uitgegeven papieren bewijzen is dit op deze wijze niet mogelijk omdat deze een jaar geldig zijn vanaf het moment van printen. Op de Europese tafels wordt momenteel uitgewerkt hoe ten aanzien van de DCC met een verlopen geldigheidsduur van vaccinaties wordt omgegaan. Op dit advies van de commissie kom ik daarom in een later stadium terug.

Uitvoering motie

Zoals ook aangegeven in de beantwoording op eerdere schriftelijke vragen die hierover gesteld zijn⁵, zie ik het dus als eerste als de eigen verantwoordelijkheid van mensen om rekening te houden met anderen en zich bij een eventuele besmetting aan de op dat moment geldende richtlijnen en basisregels te houden. Bij een positieve testuitslag (gevaccineerd of ongevaccineerd) ga je thuis in isolatie, ga je niet naar buiten en gebruik je dus zeker niet de QR-code voor toegang. Zoals hiervoor is beschreven zou een aanpassing van het systeem om bij een positieve testuitslag het ctb automatisch te kunnen blokkeren, ertoe leiden dat de privacy van de gebruiker van het ctb minder kan worden geborgd. Daarbij wil ik ook opmerken dat de introductie van een dergelijke blokkeringsmogelijkheid het probleem van mensen die met een positieve testuitslag niet in isolatie gaan, ook niet zal oplossen. Het houdt mensen niet automatisch thuis. Bovendien bestaat het risico dat de invoering van deze maatregel een negatief effect zou kunnen hebben op de testbereidheid. Mensen laten zich niet meer via de GGD testen omdat zij weten dat bij een positieve testuitslag het ctb automatisch wordt geblokkeerd.

Er is nog wel een alternatief. De CoronaCheck-app zou zo kunnen worden aangepast, dat mensen zelf via hun Digid een positieve testuitslag kunnen ophalen, waarna het ctb tijdelijk wordt ingetrokken. Beide bewijzen (het herstelbewijs en het vaccinatiebewijs) zijn dan zichtbaar in de app, maar de Nederlandse QR-code wordt pas weer geldig na de herstelperiode. Deze methode zou niet van toepassing zijn op eerder uitgegeven papieren bewijzen. Met deze aanpassing blijven de hoge eisen aan gegevensbescherming van kracht, maar ontstaat wel de mogelijkheid het digitale ctb tijdelijk ongeldig te maken. Dit vraagt uiteraard om medewerking van de gebruiker van het ctb. Verwacht mag worden dat goedwillende mensen die nu al na een positieve testuitslag in isolatie gaan, die medewerking zullen willen verlenen. Meewerken heeft ook als voordeel dat met een positieve testuitslag na de herstelperiode weer een ctb beschikbaar komt op basis van herstel. Dit kan meer mensen over de streep trekken om mee te werken.

⁵ Antwoord op vragen van het lid Aukje de Vries over het bericht 'Fraudeurs houden toch groen vinkje' (2021D39179), 18 oktober 2021
Antwoord op vragen van het lid Aukje de Vries over het bericht 'Besmet, maar de QR-code blijft geldig' (2021D46527), 26 november 2021

Alles overwegende zie ik thans te veel nadelen in de invoering van een automatische blokkeringsmogelijkheid van QR-codes. Bovendien leidt deze maatregel er niet ook automatisch toe dat mensen die besmet zijn geraakt met het corona virus in isolatie gaan. Zoals gezegd, is er wel een alternatief – de vrijwillige optie – waarmee voor een deel tegemoet gekomen kan worden aan de motie van uw Kamer. De haalbaarheid van deze vrijwillige optie laat ik onderzoeken en hier informeer ik uw Kamer later over.

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Hugo de Jonge

Advies 30: Consequenties intrekken 'groene vinkje' na een positieve test

Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding Covid-19

5 december 2021

Inleiding Begeleidingscommissie

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft een Begeleidingscommissie ingesteld die de Minister zal adviseren over digitale ondersteuning bij de bestrijding van Covid-19. De begeleidingscommissie brengt naast gevraagde adviezen ook ongevraagde adviezen uit.

Onderstaande betreft het advies dat de commissie geeft omtrent de motie Den Haan¹ welke op 16 november jl. is aangenomen in de Tweede Kamer. Deze motie vraagt de regering om de CoronaCheck app zo aan te passen dat mensen die gevaccineerd zijn en toch covid-19 krijgen tijdelijk geen groen vinkje meer krijgen in hun app gedurende de periode dat zij in isolatie moeten.

In dit advies schetst de commissie de consequenties die het technisch aanpassen van de CoronaCheck heeft, als mogelijk wordt gemaakt dat mensen tijdelijk geen 'groen vinkje' krijgen in hun app na een positieve testuitslag. Daarnaast gaat de commissie nadrukkelijk in op de dynamiek van vaccin effectiviteit, en een daaruit logisch voortvloeiend dynamisch groen vinkje. Een groen vinkje dat bepaalde tijd na vaccinatie automatisch zijn geldigheid verliest noopt tot booster vaccin of zich bij contact of symptomen laten testen, waarop bij positieve testuitslag het groene vinkje ook weer automatisch voor langere tijd geldig wordt 14 dagen na een booster of positieve testuitslag.

(1) Intrekken 'groene vinkje' technisch mogelijk, waarbij rekening dient gehouden te worden met de implicaties voor de toegankelijkheid en geldigheid van het analoge CTB, en de bruikbaarheid van de Scanner.

De CoronaCheck app is op dit moment ontworpen volgens de principes van privacy- en security-by-design. Het is daarom belangrijk dat het technisch mogelijk maken om een 'groen vinkje' in te trekken gebeurt zonder privacy verlies. Het is ook belangrijk dat de toegankelijkheid van het analoge CTB niet (verder) afneemt: mensen zonder smartphone, een printer thuis of affiniteit met digitale middelen kunnen niet in een situatie worden gedrongen waarin zij hun analoge CTB vaak (in sommige mogelijke oplossingen zelfs dagelijks) opnieuw zouden moeten uitprinten. Het dynamischer maken van het CTB zal ook consequenties hebben voor de bruikbaarheid van de Scanner app.

De Scanner app zou namelijk uitgerust moeten worden met communicatie richting bijv. CoronIT (het systeem dat informatie over positieve tests bevat) en zal dan niet meer puur "offline" werken zoals nu het geval is. Indien deze communicatie gebeurt tijdens het checken van iedere QR-code, heeft dit als nadeel dat de Scanner niet werkt als de kwaliteit van het mobiele netwerk of wifi slecht is. Dit zal eisen stellen aan de digitale infrastructuur die aanwezig is bij de toegangscontrole. Indien deze niet op orde is zou dit ertoe kunnen leiden dat controleurs de QR-controle niet of onvolledig uit voeren om eventuele opstoppingen te voorkomen.

Een alternatief dat wel "offline" werkt, is om de Scanner app ruim voor de toegangscontrole start, een aparte lijst van geblokkeerde QR-codes (een z.g. "blokkeerlijst") te laten inladen, op een plaats waar Wifi is. Dit heeft als voordeel dat de controle zelf vervolgens ook plaats kan vinden op een plek waar alleen mobiel netwerk is of helemaal geen mobiel netwerk is. De instructie ten aanzien van het moment van inladen van de lijst met geblokkeerde QR-codes, zal een balans zijn tussen bruikbaarheid en actualiteit van de controle (hierbij kan bijv. gedacht worden aan een tijdsperiode van 6 uur).

Deze blokkeerlijst zal in tijden van hoge prevalentie honderdduizenden QR-codes bevatten (bijv. iedereen die de afgelopen 14 dagen positief getest is geweest) en dit zal opslagproblemen

¹ Motie van het lid Den Haan c.s. over geen groen vinkje in de CoronaCheck-app bij een besmetting. (16 november 2021)

veroorzaken als de telefoon van de Scanner-gebruiker onvoldoende vrije ruimte heeft. Om de gescande QR code te kunnen vergelijken met de blokkerlijst vereist dit verder dat de digitale QR-code (persoonlijk) identificeerbaar en daarmee potentieel te volgen is: **hetgeen een wellicht onacceptabel verlies van privacy impliceert**. Ook zal het een significant hoog download-verkeer naar CoronIT opleveren, en mogelijk extra server infrastructuur vereisen. Voor de gebruikers van de Scanner app heeft dit daarnaast (mogelijk) extra telefoonkosten vanwege de grote downloads van de betreffende blokkeerlijst, als dit ook via het mobiele netwerk mogelijk zal zijn.

Een mogelijkheid om de grootte van de blokkeerlijst sterk te reduceren, alsmede het verlies aan privacy in de CoronaCheck app te voorkomen, is om alleen QR-codes van positief geteste mensen die een analoog (uitgeprint QR) CTB hebben, op de blokkeerlijst te zetten. De analoge QR-code is namelijk op dit moment al persoonlijk identificeerbaar. Als de analoge QR-code op de blokkeerlijst staat, geeft de Scanner vervolgens geen groen vinkje meer. De Scanner kan nu al bij het scannen onderscheid maken tussen een analoge QR-code en een digitale QR-code, en kan de check met de blokkeerlijst dus uitsluitend uitvoeren in het geval van een analoge QR-code.

Een complicatie wordt echter gevormd door de grote groep mensen die reeds een analoog CTB (op basis van herstel of vaccinatie) aangemaakt hebben. Als tot nu toe niet werd bijgehouden wie een analoog CTB heeft aangemaakt, is het onmogelijk om te weten welke positieve tests op de blokkeerlijst geplaatst moeten worden (namelijk diegenen waarvoor er een analoog CTB in omloop is). In dat geval zou men moeten stoppen met het accepteren van alle huidige analoge CTB's en moeten vereisen om alle analoge CTB's opnieuw te maken. Als het nieuwe analoge CTB (iets) veranderd wordt t.o.v. het oude analoge CTB kan de Scanner dat onderscheid maken. Het intrekken van alle bestaande analoge CTB's heeft wel een negatief effect op de toegankelijkheid van het systeem van analoge CTB's. Dit zal onrust en ongemak teweegbrengen onder haar gebruikers. Hiervoor dient een heldere en concrete oplossing ontwikkeld te worden zoals het automatisch toezenden van een nieuw analoog CBT, en goede communicatie.

Om het uitzetten van het groene vinkje ook in het digitale CTB te realiseren, dient de CoronaCheck app gewijzigd te worden. De gewijzigde CoronaCheck app zal alleen een QR-code tonen als er minstens een vooraf bepaald aantal uur (bv. 6 uur) ervoor nog geen positieve test bekend is in CoronIT. De (met encryptie beveiligde) QR-code zal deze geldigheidsduur bevatten, zodat die niet vervalst kan worden. De CoronaCheck app zou regelmatig of op commando van de gebruiker moeten synchroniseren met CoronIT om de geldigheid van de QR-code te verversen (hetgeen nu overigens ook al op een lagere frequentie gebeurt). Dit betekent dat CoronaCheck op het moment van de QR controle niet hoeft te communiceren met CoronIT, dit zal meestal al eerder gebeurd zijn.

(2) Een niet geteste gevaccineerde vormt een potentieel risico voor verspreiding van het virus.

Binnen het 3G-beleid kan men zich afvragen (vanuit gedrag technisch oogpunt) in hoeverre gevaccineerde mensen na het ontvangen van een positieve test zich daadwerkelijk alsnog in het sociaal verkeer begeven. Dit percentage is volgens de commissie laag. Het grotere probleem met gevaccineerden in het CTB systeem is dat velen niet weten dat ze positief zijn, omdat ze positief kunnen zijn zonder klachten, of omdat ze wel klachten hebben maar die toeschrijven aan andere oorzaken (het is bekend dat 59% van de gevaccineerden met klachten zich **niet** laat testen).

Het aantal gevaccineerden dat toch corona oploopt is aanzienlijk. Op dit moment is al 60% van de positieve testuitslagen toe te schrijven aan volledig gevaccineerde personen, ondanks de neiging zich minder te laten testen. Ruwe schattingen gemaakt door de commissie duiden erop dat de vaccinatie effectiviteit tegen besmetting na een half jaar voor 80+-ers vrijwel compleet is verdwenen, voor 60+ slechts 30% en voor 30+ nog 50% is. Daarmee zijn besmette gevaccineerden die zich niet laten testen maar wel positief zijn, een veel groter probleem in het CTB systeem, dan de gevaccineerden die een positieve test negeren.

Tenslotte uit de commissie haar zorg dat een beleid om een groen vinkje in het CTB in te trekken in het 3G systeem een extra negatieve prikkel tot testbereidheid van gevaccineerden zal zijn, want men heeft iets te verliezen bij een positieve test.

Het is dus van des te meer belang om het CTB dynamisch te maken en daarin de afnemende vaccin effectiviteit te verwerken die alleen door een doorgemaakte infectie of booster kan worden hersteld. Een dynamisch groen vinkje zal indien na een positieve testuitslag het CTB voor een bepaalde tijd weer een groen vinkje oplevert aanleiding zijn om **wel** te testen, of anders een booster te halen. Alleen het tijdelijk niet verschijnen van een groen vinkje zoals voorgesteld in de motie den Haan raadt de commissie af.

(3) Vertrouwen van burgers in publieke middelen

Tot slot wijst de commissie nogmaals op het belang van publiek vertrouwen in digitale middelen. Het intrekken van het groene vinkje moet ook beschouwd worden met het oog op privacy. Daarbij komt dat er met name voor het analoge CTB complexe herstel maatregelen zouden moeten worden uitgevoerd. Gelet op het feit dat basale IT-maatregelen in Nederland al uitdagend zijn adviseert zij daarom om deze wijziging niet stel op sprong toe te voegen aan het CTB systeem. Een te snelle implementatie zonder gedegen uitleg en flankerend beleid ten aanzien van de analoge CBTs komt het **vertrouwen** niet ten goede. Ook moet het risico op technische missers worden uitgesloten.